

Developing a Causal Model to Predict the Stability of Marital Relationship in Couples Faced with Unfaithfulness

Malihe Shirdel¹, Simin Hosseinian^{2*}, Seyed Ali Kimiaei³, Mohammadreza Safarian⁴

1. Department of Education, Mashhad Branch, Islamic Azad University, Mashhad, Iran.
2. Professor of Counseling, Faculty of Educational Sciences and Psychology, Alzahra University, Tehran, Iran.
3. Associate Professor of Counseling, Department of Counseling, Faculty of Educational Sciences and Psychology, Ferdowsi University of Mashhad, Mashhad, Iran.
4. Assistant Professor, Department of Education, Mashhad Branch, Islamic Azad University, Mashhad, Iran.

***Corresponding Author:** Simin Hosseinian, Faculty of Educational Sciences and Psychology, Alzahra University, Tehran, Iran.

Email: hosseinian@alzahra.ac.ir

Received: 19 September 2018

Accepted: 16 October 2018

Published: 29 October 2018

How to cite this article:

Shirdel M, Hosseinian S, Kimiaei A, Safarian M. Developing a Causal Model to Predict the Stability of Marital Relationship in Couples Faced with Unfaithfulness. *Community Health*. 2018; 5(4):375-85.
DOI: <http://doi.org/10.22037/ch.v5i4.22777>.

Abstract

Background and Objective: Sustainable marriage is one of the broadest concepts for determining the level of happiness and satisfaction with the relationship. The present study aimed to develop a causal model for predicting the sustainability of couples who are faced with unfaithfulness.

Materials and Methods: This study was of correlational design. The statistical population consisted of all married women and men facing unfaithfulness who lived in Bojnourd in 2017-2018. The study population included 203 married people who were randomly selected. To collect data, Walker & Thompson's Intimacy Scale, Gottman couples' confidence test, Gottman couples' sexual attractiveness evaluation, and Gottman couples' relationship stability were used. For data analysis, Pearson correlation coefficient and structural equation modeling were used in SPSS-22 and AMOS-22 software.

Results: Increased level of couples' trust with mean (SD) 143.8 (16.3), correlated with increased couples' intimacy with mean (SD) 5.8 (1.1) ($P < 0.01$). Increased level of sexual attractiveness with mean (SD) 69.4 (10.9), correlated with increased stability of couples' relationships with mean (SD) 40.7 (6.1) ($P < 0.01$). In addition, increased level the confidence of couples correlated with increased sexual attractiveness ($P < 0.01$) and couples' relationship stability ($P < 0.05$). Sexual attractiveness ($P < 0.01$) and couples' relationship stability ($P < 0.01$) increased with increasing couples' intimacy. The direct effect of couples' trust on their intimacy was 0.38 and their sexual attractiveness 0.27. Moreover, the indirect effect of couples' trust on sexual attractiveness was 0.06 and the stability of the relationship 0.19. The total effect of trust on couples' intimacy were 0.38, sexual attractiveness 0.33, and the stability of couples' relationship 0.19. Couples' trust, explained 17% of the changes in couples' relationships stability after disclosure of unfaithfulness by couples' intimacy and sexual attractiveness ($R^2 = 0.17$).

Conclusion: The study showed that the intimacy of couples and sexual attraction played a significant intermediate role in the trust of couples and the sustainability of their relationships.

Keywords: Marital relationship stability, Unfaithfulness, Couples.

Conflict of Interest: None of the authors has any conflict of interest to disclose.

Ethical publication statement: We confirm that we have read the Journal's position on issues involved in ethical publication and affirm that this report is consistent with those guidelines.

تدوین مدل علی پیش بینی پایداری روابط زناشویی در زوجین مواجه شده با بی وفایی

ملیحه شیردل^۱، سیمین حسینیان^{۲*}، سید علی کیمیایی^۳، محمد رضا صفاریان^۴

۱. گروه علوم تربیتی، واحد مشهد، دانشگاه آزاد اسلامی، مشهد، ایران

۲. استاد مشاوره، دانشکده علوم تربیتی و روانشناسی، دانشگاه الزهراء، تهران، ایران.

۳. دانشیار مشاوره، گروه روانشناسی مشاوره و تربیتی، دانشکده علوم تربیتی و روانشناسی، دانشگاه فردوسی مشهد، مشهد، ایران.

۴. استادیار، گروه علوم تربیتی، واحد مشهد، دانشگاه آزاد اسلامی، مشهد، ایران

* نویسنده مسئول: سیمین حسینیان، دانشکده علوم تربیتی و روانشناسی، دانشگاه الزهراء، تهران، ایران.

Email: hosseinian@alzahra.ac.ir

تاریخ پذیرش: مهر ۱۳۹۷

تاریخ دریافت: شهریور ۱۳۹۷

چکیده

زمینه و هدف: پایداری رابطه زناشویی یکی از گسترده ترین مفاهیم برای تعیین و نشان دادن میزان شادی و رضایت از رابطه است. پژوهش حاضر با هدف تدوین مدل علی پیش بینی پایداری روابط زناشویی در زوجین مواجه شده با بی وفایی انجام شد.

روش و مواد: پژوهش حاضر از نوع همبستگی بود. جامعه آماری شامل کلیه زنان و مردان متأهل مواجه شده با بی وفایی ساکن بجنورد در سال ۹۷-۱۳۹۶ بودند. ۲۰۳ نفر به روش تصادفی ساده و تصادفی خوشه ای انتخاب شدند. برای گردآوری داده ها از پرسشنامه های مقیاس صمیمیت زناشویی، ارزیابی میزان اعتماد زوجین، ارزیابی میزان جذابیت جنسی زوجین و مقیاس ارزیابی میزان پایداری روابط زوجین استفاده شد. برای تجزیه و تحلیل داده های پژوهش از روش های آماری ضریب همبستگی پیرسون و الگویابی معادلات ساختاری با بکارگیری نرم افزارهای SPSS-22 و AMOS-22 استفاده شده است.

یافته ها: با افزایش میزان اعتماد زوجین با میانگین (انحراف معیار) ۱۴۳/۸ (۱۶/۳)، صمیمیت زوجین با میانگین (انحراف معیار) ۵/۸ (۱/۱) افزایش می یابد ($P < 0/01$). با افزایش جذابیت جنسی با میانگین (انحراف معیار) ۶۹/۴ (۱۰/۹)، پایداری روابط زوجین با میانگین (انحراف معیار) ۴۰/۷ (۶/۱) افزایش می یابد ($P < 0/01$). همچنین با افزایش میزان اعتماد زوجین، جذابیت جنسی ($P < 0/01$) و پایداری روابط زوجین ($P < 0/05$) افزایش می یابد. با افزایش صمیمیت زوجین، جذابیت جنسی ($P < 0/01$) و پایداری روابط زوجین ($P < 0/01$) افزایش می یابد. اثر مستقیم اعتماد زوجها بر صمیمیت آنها ۰/۳۸ و بر جذابیت جنسی آنها ۰/۲۷ برآورد شد. همچنین اثر غیر مستقیم اعتماد زوجها بر جذابیت جنسی، ۰/۰۶ و بر پایداری روابط ۰/۱۹ برآورد شد. اثرات کل اعتماد بر صمیمیت زوجها ۰/۳۸، جذابیت جنسی ۰/۳۳ و بر پایداری روابط زوجها ۰/۱۹ برآورد شد. به طور کلی اعتماد زوجین، به واسطه صمیمیت زوجین و جذابیت جنسی در مجموع ۱۷ درصد از تغییرات پایداری روابط زوجین پس از افشای خیانت را تبیین می کنند ($R^2 = 0/17$).

نتیجه گیری: مطالعه نشان داد که صمیمیت زوجین و جذابیت جنسی نقش واسطه ای معناداری میان اعتماد زوجین و پایداری روابط آنها ایفا می کنند.

واژگان کلیدی: تدوین مدل علی، پایداری روابط زناشویی، زوجین مواجه شده با بی وفایی.

مقدمه

همسران در طول زندگی زناشویی خود به دنبال رفع تعارض‌ها و تهدیدها و ایجاد روابط پایداری هستند (۱). پایداری رابطه زناشویی، وضعیتی است که در آن زن و شوهر در بیشتر مواقع احساسی ناشی از خوشبختی و رضایت از همدیگر دارند (۲). پژوهشگران در بررسی الگوها و عوامل مؤثر در پایداری ازدواج و روابط زناشویی، هفت دلیل برای پایداری رابطه زناشویی ارائه کرده‌اند که شامل: دوست همدیگر بودن، علاقه به همسر به عنوان یک انسان، مقدس شمردن ازدواج، توافق بر سر اهداف و انتظارات، تعهد، بیشتر شدن علاقه به همدیگر در طول زمان و تمایل به موفقیت در زندگی و رابطه زناشویی بود (۳). مرور مطالعات کمی در مورد ازدواج‌های بلند مدت به کلیدهای ازدواج پایدار همانند روابط صمیمی و عاطفی (۴ و ۵)، متعهد شدن به همسر و ازدواج (۶ و ۷)، حل تعارض (۸) است.

در مواقعی که ازدواج با ترومای خیانت و بی‌وفایی یکی از زوجین روبه‌رو می‌شود، روابط بین آنها ممکن است ناپایدار شده و منجر به طلاق و جدایی شود. به گفته محققین یکی از مهم‌ترین دلایل ناپایداری روابط زوج‌ها، طلاق و فروپاشی خانواده‌ها در دهه‌های اخیر که رشد چشم‌گیری داشته، روابط فرازناشویی می‌باشد (۹ و ۱۰). بی‌وفایی و روابط خارج از ازدواج (خیانت)، ارتباط با فردی غیر از همسر است. هر نوع پنهان کاری از همسر درباره‌ی روابط خارج از ازدواج، نوعی بی‌وفایی تلقی می‌شود (۱۱). رابطه پنهانی با افزایش آشفتگی زناشویی، تعارض و طلاق همراه است البته به این معنی نیست که همه روابط در اثر خیانت فرو می‌ریزند (۱۲). گزارش‌ها در مورد درصد روابطی که به دلیل روابط فرا زناشویی پایان می‌یابد، مغشوش است. عده‌ای از پژوهشگران میزان آن را از ۴۵ تا ۷۷٪ برآورد می‌کنند (۱۳). با این که میزان انحلال روابط به دنبال خیانت در ادبیات پژوهش متفاوت است، حتی در کمترین برآوردها نزدیک به نیمی از روابط به دلیل خیانت فرو می‌ریزد و خیانت یکی از مهم‌ترین دلایل طلاق در سراسر دنیا است (۱۴).

در پژوهش Atkins و همکاران، ۱۹ زوج آسیب دیده از خیانت مورد بررسی قرار گرفتند. نتایج حاکی از آن بود که در پایان درمان همه زوجین با هم زندگی می‌کردند (۱۵) اما پیگیری که Marin در مورد مشارکت‌کنندگان تحقیق خود انجام داد، نشان داد که در مرحله پیگیری به فاصله پنج سال، ۵۳٪ از زوجین از یکدیگر جدا شده‌اند (۱۶). از ۵۲ مشارکت‌کننده در مطالعه Olmstead و همکاران نیز ۳۴٪ اقدام به طلاق و جدایی کرده بودند (۱۷). علاوه بر این، ۲۷٪ زوجینی که مرد در رابطه خیانت کرده بود و ۳۵٪ افرادی که زن خیانت کرده بود اقدام به طلاق و جدایی گرفته بودند (۱۸).

ضرورت پژوهش حاضر از آن جهت است که بررسی‌های علمی برای شناسایی عوامل و متغیرهای مرتبط با این مشکل و پیامدهای آن در جامعه، ضرورتی اجتناب‌ناپذیر است. در کشورهای مختلف، در خصوص علل و عوامل به وجود آورنده بی‌وفایی زناشویی و روش‌های درمان و پیشگیری آن تحقیقات مختلفی شده است، درحالی که به دلیل حساسیت زیاد و دسترسی نداشتن آسان به افراد و نیز واکنش شدید جامعه و قوانین به عاملان، پژوهش‌ها در این زمینه در ایران بسیار اندک و ناکافی است. همچنین توجه جدی از سوی کارشناسان و پژوهشگران به بی‌وفایی زناشویی، به عنوان زنگ خطری برای امنیت و سلامت افراد، خانواده و جامعه نشده است. بی‌شک شناخت و بررسی ریشه‌های مشکل و برنامه‌ریزی برای پیشگیری و کاهش و رفع عوامل زمینه‌ساز، جامعه را در راستای ارتقای سطح سلامت، حفظ نظم و تعادل اجتماعی رهنمون می‌سازد. بنابراین با توجه به آن چه گفته شد فرض بر این است که روابط متغیرها در پیش بینی پایداری روابط زوج‌ها ممکن است مستقیم و یا غیرمستقیم باشد. بنابر این نمی‌توان اثر آنها را بر یکدیگر نادیده گرفت و لازم است اثرات هر یک از متغیرها و نقش آنها در پیش‌بینی پایداری روابط مورد بررسی قرار گیرد. با توجه به رویکرد Gottman و اهمیت نقش اعتماد در صمیمیت، جذابیت جنسی (شوق و کشش) در رابطه زوج‌ها و در نهایت پایداری روابط آنها، هدف این پژوهش تدوین مدل علی پیش‌بینی پایداری روابط زناشویی در زوجین مواجه شده با بی‌وفایی بود.

روش و مواد

این پژوهش توصیفی از نوع همبستگی و به طور دقیق‌تر از نوع تحلیل مسیر می‌باشد. جامعه پژوهش شامل کلیه زنان و مردان متأهل مواجه شده با بی‌وفایی بودند که در بین ماه‌های فروردین تا آذر سال‌های ۹۷-۱۳۹۶ در بجنورد ساکن بودند

که از بین آنها ۲۰۳ نفر به روش هدفمند و تصادفی خوشه‌ای انتخاب شدند. ابتدا از میان مراکز مشاوره شهر بجنورد، شش مرکز مشاوره طلاق به صورت تصادفی انتخاب و سپس از بین این مراکز، سه مرکز انتخاب شدند و از میان فهرست زوجین متقاضی طلاق، زوجین متقاضی طلاق انتخاب گردیدند. برای تعیین حجم نمونه در این پژوهش، به ازای هر چهار متغیر مشاهده شده این پژوهش، ۵۰ مشاهده (۵۰ نفر) در نظر گرفته شد که تعداد آن‌ها با این حساب، ۲۰۰ نفر به دست آمد اما برای اطمینان بیشتر و از آنجایی که عقیده بر آن است که تعداد نمونه در پژوهش‌های معادلات ساختاری و مسیر کمتر از ۲۰۰ نباشد، تعداد ۲۰۳ نفر به عنوان نمونه انتخاب گردید. ملاک‌های ورود به مطالعه شامل زوجین مراجعه‌کننده به مراکز مشاوره طلاق دادگستری شهر بجنورد بین ماه‌های فروردین تا آذر سال ۹۷-۱۳۹۶ و ملاک خروج از مطالعه نیز ارایه اطلاعات ناقص یا عدم همکاری بوده است. مجموع پرسشنامه‌های تکمیل‌شده مجموعاً ۳۱۸ پرسشنامه بود که از این تعداد ۲۰۳ نفر از آن‌ها با بی‌وفایی مواجه شده بودند. پرسشنامه‌ها همراه با توضیحات لازم به مشارکت‌کنندگان ارائه شد. جهت در نظر گرفتن ملاحظات اخلاقی پژوهش، کلیه افراد به صورت شفاهی اطلاعاتی در مورد پژوهش دریافت کرده و در صورت تمایل در پژوهش مشارکت می‌نمودند، این اطمینان به افراد داده شد که تمام اطلاعات محرمانه هستند و برای امور پژوهشی مورد استفاده قرار خواهند گرفت و به منظور رعایت حریم خصوصی، نام و نام خانوادگی شرکت‌کنندگان ثبت نشد.

مقیاس صمیمیت: مقیاس صمیمیت یک ابزار ۱۷ سوالی است که برای سنجیدن مهر و صمیمیت توسط Walker & Thompson در سال ۱۹۸۳ تهیه شده است. نمره‌گذاری این مقیاس به روش لیکرت هفت گزینه‌ای و از هرگز تا همیشه است. ضریب آلفای بدست آمده از این مقیاس در مطالعه Walker & Thompson، ۰/۹۴ بوده است. در استفاده از روش باز آزمایشی اجرای پرسشنامه با فاصله زمانی سه هفته، ضریب همبستگی بدست آمده برابر ۰/۹۵ است که این مقدار بیان‌گر قابلیت اعتماد بالای این پرسشنامه بوده که در مطالعه میری و نجفی به دست آمد (۱۹). ضریب آلفای کرونباخ در این مطالعه ۰/۷۹ به دست آمد.

پرسشنامه ارزیابی میزان اعتماد زوجین: این پرسشنامه یک ابزار ۴۲ سوالی است که Gottman آن را به عنوان ابزاری کمی برای سنجش میزان اعتماد همسران از شریک زندگی‌شان در سال ۲۰۱۵ تدوین کرده است (۲۰). نمره‌گذاری این پرسشنامه به روش لیکرت پنج گزینه‌ای (کاملاً موافقم تا کاملاً مخالفم) است. در بررسی پایایی مقیاس همبستگی هر عبارت با نمره کل، آلفای کرونباخ و ضریب دونیمه کردن مورد بررسی قرار گرفت که این ضرایب ۰/۹۶، ۰/۹۳، ۰/۹۶ و ۰/۹۴ به دست آمد که نشان می‌دهد مقیاس در هر دو مطالعه از پایایی قابل قبولی برخوردار است. همبستگی مثبت و معنادار (در سطح ۰/۰۱) میان مقیاس ادراک کیفیت رابطه (PRQC) (۰/۷۸) و مقیاس صمیمیت (۰/۷۸) نشان از روایی همگرایی بالای مقیاس ارزیابی اعتماد زوجین دارد (۲۱). ضریب آلفای کرونباخ در این مطالعه ۰/۸۳ به دست آمد.

پرسشنامه ارزیابی رابطه جنسی، و شوق و کشش در رابطه همسران (جذابیت جنسی همسران): این پرسشنامه یک ابزار ۲۲ سوالی است که توسط Gottman & Silver به عنوان ابزاری کمی با هدف سنجش میزان شور و هیجان جنسی و عشق میان زوجها در سال ۲۰۱۵ انتشار یافته است (۲۲). ضریب همسانی درونی به روش آلفای کرونباخ ۰/۹۲ بدست آمد و روایی همگرایی پرسشنامه جذابیت جنسی با پرسشنامه صمیمیت (MIS) در سطح ۰/۰۱ و با پرسشنامه ادراک کیفیت رابطه (PRQC) نیز در سطح ۰/۰۱ همبستگی مثبت و معنادار دارد که این نتایج نشان از روایی همگرایی بالای مقیاس ارزیابی جذابیت جنسی دارد (۲۲). ضریب آلفای کرونباخ در این مطالعه ۰/۸۸ به دست آمد.

پرسشنامه پایداری روابط زوجین: Gottman این پرسشنامه را به عنوان ابزاری کمی برای سنجش میزان پایداری روابط زوجها در سال ۲۰۱۵ انتشار داده است. این پرسشنامه ۵۵ سوالی و گزینه‌های آن به روش لیکرت پنج گزینه‌ای (خیلی موافقم تا خیلی مخالفم) است (۲۳). ضریب همسانی درونی بین ۰/۹۰ تا ۰/۹۶ به دست آمد. نتایج همبستگی مثبت و معنادار ($P \leq 0/01$) میان ادراک کیفیت رابطه با پایداری روابط (۰/۷۶) و ادراک کیفیت رابطه با صمیمیت (۰/۷۹) نشان داد که این مقادیر نشان از روایی همگرایی بالای مقیاس میزان پایداری روابط زوجین داشت (۲۳). ضریب آلفای کرونباخ در این مطالعه ۰/۷۶ به دست آمد.

به منظور تجزیه و تحلیل آماری داده‌ها، ابتدا اطلاعات توصیفی متغیرها مانند میانگین (انحراف معیار) و نیز ضریب همبستگی پیرسون بین متغیرها با استفاده از نرم افزار SPSS-22 محاسبه گردید. در مرحله بعد، برای ارزیابی الگوی پیشنهادی پژوهش از روش الگویابی معادلات ساختاری با بکارگیری نرم افزار AMOS-22 استفاده شد.

یافته‌ها

جامعه آماری پژوهش حاضر، شامل ۲۰۳ نفر بود که از این میان تعداد ۸۵ (۴۱/۹٪) نفر را زنان و تعداد ۱۱۸ (۵۸/۱٪) نفر را مردان تشکیل می‌دادند. ویژگی‌های جمعیت شناختی مشارکت کنندگان در جدول شماره ۱ آورده شده است.

جدول شماره ۱- ویژگی‌های جمعیت شناختی مشارکت کنندگان

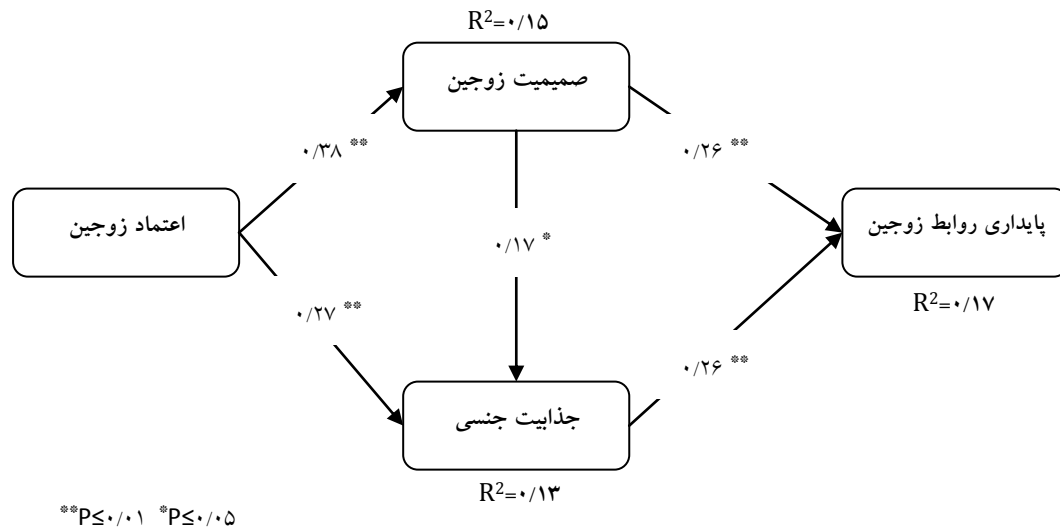
شاخص	تعداد	درصد	
سن	۲۰-۳۰ سال	۶۰	۲۹/۶
	۳۱-۴۰ سال	۸۹	۴۳/۸
	۴۱-۵۰ سال	۳۸	۱۸/۷
	۵۱-۶۰ سال	۱۶	۷/۹
مدت زمان ازدواج	۱ تا ۳ سال	۳۲	۱۵/۸
	۴ تا ۶ سال	۳۴	۱۶/۷
	۷ تا ۹ سال	۲۶	۱۲/۸
	۱۰ تا ۱۲ سال	۳۰	۱۴/۷۸
	۱۳ تا ۱۵ سال	۲۶	۱۲/۸
	۱۶ تا ۱۸ سال	۷	۳/۴
	۱۹ تا ۲۱ سال	۱۲	۵/۹
	۲۱ سال و بیشتر	۳۶	۱۷/۷
تعداد فرزندان	بدون فرزند	۴	۲۲/۷
	یک فرزند	۵۵	۲۷/۱
	دو فرزند	۷۶	۳۷/۴
	سه فرزند و بیشتر	۲۶	۱۲/۹
میزان تحصیلات	زیر دیپلم	۸	۳/۹
	دیپلم	۳۶	۱۷/۷
	کاردانی	۲۶	۱۲/۸
	کارشناسی	۹۷	۴۷/۸
	کارشناسی ارشد	۲۷	۱۳/۳
دکتری	۹	۴/۴	

پیش از اجرای تحلیل آماری به غربالگری داده‌ها و شناسایی پرت‌های تک متغیره با نمودار باکس پرداخته شد. با در نظر گرفتن کجی ± ۲ و کشیدگی ± ۷ ، کجی و کشیدگی در تمامی متغیرها در سطح مطلوبی قرار داشته و نرمال بودن تک متغیره محقق شد. نرمال بودن چند متغیره نیز با بررسی فواصل ماه‌الانوبیس مورد بررسی قرار گرفت. کجی چند متغیره با ضریب ۴/۶۹ نشان از نرمال بودن چندمتغیره داشت. در نهایت داده‌های ۲۰۳ نفر مورد تحلیل قرار گرفت. ماتریس همبستگی و شاخص‌های توصیفی متغیرها در جدول شماره ۲ آورده شده است.

جدول شماره ۲- ماتریس همبستگی و شاخص های توصیفی متغیرهای پژوهشی

متغیرها	(انحراف معیار)	۱	۲	۳	۴
۱. میزان اعتماد زوجین	۱۴۳/۸ (۱۶/۳)	۱			
۲. صمیمیت زوجین	۵/۸ (۱/۱)	۰/۳۸**	۱		
۳. جذابیت جنسی	۶۹/۴ (۱۰/۹)	۰/۳۳**	۰/۲۷**	۱	
۴. پایداری روابط	۴۰/۷ (۶/۱)	۰/۱۸*	۰/۳۳**	۰/۳۳**	۱

نتایج درج شده در جدول فوق نشان می‌دهد که میان تمامی متغیرها روابط مثبت و معناداری در آزمون همبستگی پیرسون وجود دارد ($P \leq 0/05$). با افزایش میزان اعتماد زوجین با میانگین (انحراف معیار) (۱۶/۳) (۱۴۳/۸)، صمیمیت زوجین با میانگین (انحراف معیار) (۱/۱) (۵/۸) افزایش می‌یابد ($P < 0/01$). با افزایش جذابیت جنسی با میانگین (انحراف معیار) (۱۰/۹) (۶۹/۴)، پایداری روابط زوجین با میانگین (انحراف معیار) (۶/۱) (۴۰/۷) افزایش می‌یابد ($P < 0/01$). همچنین با افزایش میزان اعتماد زوجین، جذابیت جنسی ($P < 0/01$) و پایداری روابط زوجین ($P < 0/05$) افزایش می‌یابد. با افزایش میزان صمیمیت زوجین، جذابیت جنسی ($P < 0/01$) و پایداری روابط زوجین ($P < 0/01$) افزایش می‌یابد. در ادامه از تحلیل مسیر جهت بررسی روابط میان متغیرها استفاده شد. با روش بیشینه درست‌نمایی به برآورد پارامترها پرداخته شد. مدل برازش یافته در شکل ۱ ارائه شده است.

شکل شماره ۱- نمودار مسیر و برآورد پارامترهای مدل پیش بینی پایداری روابط زوجین

این شاخص‌ها برای مدل پژوهش حاضر نشان از برازش مطلوب داشتند ($P = 0/87$, $\chi^2/df = 0/03$, $\chi^2 = 0/03$, $GFI = 0/99$, $AGFI = 0/99$, $NFI = 0/99$, $CFI = 0/99$, $RMSEA = 0/001$). بر اساس این شاخص‌ها، مدل تدوین شده بر اساس پیشینه تجربی از نظر انطباق با واقعیت قابل قبول بوده و به اصطلاح آماری برازش مطلوب داشته است. در ادامه ضرایب استاندارد شده اثرات مستقیم و غیر مستقیم ارائه شده است. در تحلیل مسیر اثرات مستقیم و غیر مستقیم با یکدیگر ترکیب شده و اثرات کل را بوجود می‌آورند. اگر متغیرها بر هم فقط اثرات مستقیم یا غیر مستقیم داشته باشند، در این صورت اثر کل با اثر مستقیم یا غیر مستقیم برابر است. جدول شماره ۳ برآورد ضرایب استاندارد شده اثرات مستقیم، غیر مستقیم و کل مدل را نشان می‌دهد.

جدول شماره ۳- برآورد ضرایب اثرات مستقیم، غیر مستقیم و کل مدل اصلاح شده پیش بینی

مسیرها	اثرات مستقیم	اثرات غیر مستقیم	اثرات کل
از اعتماد زوجین به:			
صمیمیت زوجین	۰/۳۸**	-	۰/۳۸**
جذابیت جنسی	۰/۲۷**	۰/۰۶*	۰/۳۳**
پایداری روابط زوجین	-	۰/۱۹**	۰/۱۹**
از صمیمیت زوجین به:			
جذابیت جنسی	۰/۱۷*	-	۰/۱۷*
پایداری روابط زوجین	۰/۲۷**	۰/۰۴*	۰/۳۱**
از جذابیت جنسی به:			
پایداری روابط زوجین	۰/۲۶**	-	۰/۲۶**

** $P \leq 0.01$ * $P \leq 0.05$

نتایج جدول فوق نشان می دهد که تمامی اثرات مستقیم مثبت و معنادار هستند ($P \leq 0.01$). اثر غیر مستقیم اعتماد زوجین بر جذابیت جنسی به واسطه صمیمیت زوجین و نیز اثر غیرمستقیم اعتماد زوجین بر پایداری روابط زوجین به واسطه صمیمیت زوجین و جذابیت جنسی مثبت و معنادار بودند ($P \leq 0.01$). بر اساس آنچه مورد بررسی قرار گرفت، مدل مفهومی پیش بینی پایداری روابط زوجین بر اساس اعتماد زوجین از برآزش مناسبی برخوردار است و صمیمیت زوجین و جذابیت جنسی نقش واسطه ای معناداری میان اعتماد زوجین و پایداری روابط زوجین ایفا می کنند. آن چنان که در شکل شماره ۱ آورده شده است اعتماد زوجین، صمیمیت زوجین و جذابیت جنسی در مجموع ۱۷ درصد از تغییرات پایداری روابط زوجین را تبیین می کنند ($R^2 = 0.17$).

بحث

مطالعه نشان داد مدل مفهومی و الگوی پیشنهادی پیش بینی پایداری روابط بر اساس اعتماد زوجین از برآزش مناسبی برخوردار بود و صمیمیت زوجین و جذابیت جنسی نقش واسطه ای معناداری میان اعتماد زوجین و پایداری روابط آنها ایفا می کردند. نتایج نشان داد که با افزایش میزان اعتماد زوجین با میانگین (انحراف معیار) (۱۶/۳) ۱۴۳/۸، صمیمیت زوجین با میانگین (انحراف معیار) (۱/۱) ۵/۸ افزایش می یابد ($P < 0.01$). با افزایش جذابیت جنسی با میانگین (انحراف معیار) (۱۰/۹) ۶۹/۴، پایداری روابط زوجین با میانگین (انحراف معیار) (۶/۱) ۴۰/۷ افزایش می یابد ($P < 0.01$). همچنین با افزایش میزان اعتماد زوجین، جذابیت جنسی ($P < 0.01$) و پایداری روابط زوجین ($P < 0.05$) افزایش می یابد. با افزایش میزان صمیمیت زوجین، جذابیت جنسی ($P < 0.01$) و پایداری روابط زوجین ($P < 0.01$) افزایش می یابد. اثر مستقیم اعتماد زوجین بر صمیمیت آنها ۰/۳۸ و بر جذابیت جنسی آنها ۰/۲۷ برآورد شد. همچنین اثر غیر مستقیم اعتماد زوجین بر جذابیت جنسی، ۰/۰۶ و بر پایداری روابط ۰/۱۹ برآورد شد. اثرات کل اعتماد بر صمیمیت زوجین ۰/۳۸، جذابیت جنسی ۰/۳۳ و بر پایداری روابط زوجین ۰/۱۹ برآورد شد. به طور کلی اعتماد زوجین، به واسطه صمیمیت زوجین و جذابیت جنسی در مجموع ۱۷ درصد از تغییرات پایداری روابط زوجین پس از افشای خیانت را تبیین می کنند ($R^2 = 0.17$). نتیجه مطالعات Gottman همسو با نتایج پژوهش حاضر است. اعتماد یک ویژگی مبهم نیست که بین دو فرد پدید آید یک وضعیت خاص است که هر دو خواهان تغییر رفتار خود به سود دیگری هستند. هر اندازه اعتماد بیشتر باشد، زوجها بیشتر مراقب یکدیگر هستند، از حمایت عشق خود برخوردارند، و طرف مقابل نیز همین احساس را دارد. در یک رابطه مبتنی بر اعتماد، زوجها از موفقیت طرف مقابل احساس خرسندی و از ناراحتی او حس بدی دارند (۲۴)، بنابراین برای بهبود رابطه خود تلاش می کنند. آنچه واضح است پس از افشای بی وفایی، زوجین به شدت از یکدیگر دور شده و صمیمیت و روابط جنسی آنها آسیب جدی می بیند (۲۵). یکی از پاسخهای شناختی مهم که موقع کشف رابطه فرازناشویی ابراز می شود، تغییر در باورهای فرد نسبت به

همسر و رابطه با او می‌باشد. شخص نمی‌تواند بیش از این به همسرش اعتماد داشته باشد و در رابطه با او احساس امنیت کند (۲۶). در این شرایط، زوج خیانت دیده گزارش می‌کند که دیگر نمی‌تواند احساس صمیمیت عاطفی و جنسی با همسر خیانت کارش داشته باشد. به همین دلیل بسیاری از زوجها بروز بی‌وفایی را پایان رابطه زناشویی و مشکلات را غیر قابل حل می‌دانند. الگوی تبیین شده در این پژوهش بیان‌گر این مهم است که برای بازگرداندن زوجین به یک رابطه پایدار پس از افشای بی‌وفایی، باید به بازسازی اعتماد پرداخت تا زوجها بتوانند بار دیگر به صمیمیت و جذابیت جنسی در رابطه زناشویی برسند و روابط پایداری را تجربه کنند. طبق بررسی‌ها و مطالعات پژوهشگران این مقاله، تا کنون پژوهشی مبنی بر تدوین مدل علی پایداری روابط زوجین مواجه شده با بی‌وفایی انجام نگرفته است اما پژوهش‌های مختلفی در حوزه پایداری ازدواج و روابط زوج‌های عادی انجام گرفته است که نتایجی تقریباً مشابه با این پژوهش دارند. سفیری و ذاکری همامانه در پژوهش کیفی خود به این نتیجه رسیدند که مطابق با تجارب و ادراک زنان ساکن در شهر یزد، پدیده اعتماد به همسر در معنای آرامش ذهنی و روانی در زندگی مشترک و صداقت زوجین در رفتار و گفتار می‌باشد (۲۷ و ۲۸). شناخت همسر و باور به وفاداری و روراستی او، شفاف بودن روابط همسران با دیگر افراد، ابراز عشق و علاقه به همسر و جذابیت جنسی آنها برای یکدیگر، در گرو وجود اعتماد بین زوجها است. مدل ارائه شده در این پژوهش بیان‌گر این موضوع است که در صورتی زوجها پس از بی‌وفایی می‌توانند رابطه صمیمی و پایدار را تجربه کنند که بتوانند به یکدیگر اعتماد کنند.

اعتماد پایه اصلی و اساسی یک رابطه رضایت بخش است که به دنبال خود، صمیمیت بین زوجها را دارد. بدون وجود صمیمیت، رابطه زوجها پایدار نخواهد ماند. با توجه به یافته‌های پژوهش حاضر، اعتماد زوجین، به واسطه صمیمیت آنها، می‌تواند ۰/۱۵ از تغییرات پایداری روابط آنها را پس از افشای بی‌وفایی، پیش‌بینی کند. همچنین طبق یافته‌های این پژوهش اثر مستقیم صمیمیت بر جذابیت جنسی ۰/۱۷ و اثر مستقیم صمیمیت بر پایداری روابط ۰/۲۶ پیش‌بینی شده است. صمیمیت یک مقوله بسیار مهم در ثبات و استحکام ازدواج به شمار می‌رود، زیرا که تعهد زوجها به ارتباط را محکم می‌کند و به طور مثبتی با سازگاری و رضایت زناشویی مرتبط است (۲۹). به نظر می‌رسد زمانی که زوجها به هم اعتماد دارند، می‌توانند یکدیگر را عمیقاً درک کرده و دانسته‌های خود را با عشق به طرف مقابل بیان کنند و در نتیجه، صمیمیت واقعی بین آنها پدید می‌آید. طبق تحقیقات گاتمن، یکی از ویژگی‌های زوج‌های خوشحال، رابطه دوستانه و صمیمی بین آنها است. زمانی که اعتماد بین زوجها نباشد، صمیمیت آنها کمرنگ می‌شود و نتیجه آن عصبانیت، ترس، تنهایی شدید و عدم اعتماد خواهد بود. این آسیب به عنوان یک بخش از حافظه فعال افراد باقی می‌ماند و مانع از ارتباط عاطفی و جنسی مؤثر زوجها با یکدیگر می‌شود. Gottman در رویکرد خود به این مهم اشاره می‌کند که پایه ایجاد روابط پایدار، صمیمانه و نزدیک بین زوجها، و تجربه یک رابطه جنسی لذت بخش پس از افشای بی‌وفایی، اعتماد بین آنها است (۳۰). این موضوع بیان‌گر تبیین مناسب و قابل تایید مدل ارائه شده در پژوهش حاضر می‌باشد.

از طرفی، نتایج پژوهش نشان داد که اعتماد بین زوجها به واسطه جذابیت جنسی می‌تواند ۰/۱۳ درصد تغییرات پایداری روابط زوجها را پیش‌بینی کند. به نظر می‌رسد که رضایت زندگی و کیفیت عشق در زوجها عامل مهم و کلیدی را در وفاداری زوجی ایفا می‌کند. مردانی که ابعاد عشق و رضایت جنسی پایینی دارند، به مراتب پیمان‌شکنی بالاتری در زندگی خود در مقایسه با مردانی که رضایت جنسی بیشتر و کیفیت عشق بیشتری را در زندگی زناشویی خود تجربه کرده بودند، داشتند (۳۰). پژوهش‌های متعددی نقش صمیمیت و جذابیت جنسی را در میزان رضایت زوجها بررسی کرده‌اند و امروزه برای هر درمان‌گری روشن است که زوجین دارای روابط پایدار، از میزان صمیمیت، جذابیت جنسی و همچنین رضایت جنسی بالایی برخوردارند (۲۶، ۲۸ و ۲۹). داده‌ها و نتایج تحقیقات ذکر شده می‌تواند تبیینی برای نتایج پژوهش حاضر باشد.

به طور کلی و با توجه به نتایج پژوهش حاضر، می‌توان گفت افراد پس از مواجهه با بی‌وفایی، اگر تمایل به ادامه رابطه و همچنین بازسازی رابطه با همسر خود دارند، باید این موضوع را در نظر داشته باشند که بدون بازسازی اعتماد و در نتیجه بازگشت صمیمیت و رابطه جنسی رضایت بخش، روابط پایداری نخواهند داشت و احتمال مواجهه مجدد با بی‌وفایی و یا

پایان رابطه زناشویی بسیار زیاد خواهد بود. به عبارتی، برای باز گرداندن زوجها به روابط پایدار، پس از بروز بی وفایی، باید به بازسازی اعتماد، به واسطه بازسازی صمیمیت و رابطه جنسی رضایت بخش، پرداخت تا بتوان به بهبود و پایداری روابط زوجها پس از افشای بی وفایی کمک کرد. از آنجایی که بازگرداندن زوجها درگیر خیانت به روابط زناشویی یکی از دغدغه‌های خانواده‌ها، مسئولین و متخصصان امر می باشد، شناسایی متغیرهایی که در بازسازی و پایداری روابط زوجین پس از ترومای بی وفایی نقش دارند و شناسایی اثر هر یک از این متغیرها، از جمله موارد قابل توجه خواهد بود. با بررسی و تدوین مدل علی پیش بینی پایداری روابط زوجین مواجه شده با بی وفایی، می توان به طور علمی به اهمیت نقش اعتماد در صمیمیت و جذابیت زوجها در رابطه جنسی و در نهایت، به عوامل مؤثر در پایداری روابط پس از بروز بی وفایی پی برد، و با طراحی برنامه درمانی در جهت بازسازی اعتماد در زوجینی که اعتماد بین آنها کم رنگ و یا از بین رفته است، می توان به طور زیر بنایی، بسیاری از مشکلات زوجین، اعم از متعهد نبودن به پیمان زناشویی، عدم توجه به نیازها و خواسته‌های یکدیگر، عدم وجود احترام و صمیمیت بین آنها، کاهش تمایل زوجها به رابطه جنسی با کیفیت مطلوب، مشاجرات و اختلافات روزانه و ... را کاهش داد. این مدل به متخصصان یاد آور می شود که بدون بازسازی اعتماد بین زوجها، نمی توان به بازگشت صمیمیت، عشق، جذابیت و رضایت جنسی و در نهایت پایداری روابط آنها امیدوار بود. در واقع، پی بردن به نقش اعتماد در روابط زوجها و آموزش و بازسازی اعتماد، دریچه‌ای جدید و امیدوار کننده برای پایان بسیاری از تعارضات زناشویی پس از افشای بی وفایی خواهد بود. دریچه‌ای که از آن می توان نسبت به شادمانی، رضایت مندی و پایداری روابط زوجها امیدوار بود. با بازسازی اعتماد بین زوجها که اعتماد آنها کم شده و یا وجود ندارد، می توان به پایداری روابط افراد کمک کرد. اعتماد مطلق باعث صرفه جویی زیادی از زمان می شود و افراد خیانت دیده را از دست و پنجه نرم کردن با نگرانی‌های زیادی رهایی می بخشد (۲۰).

در اجرای پرسشنامه‌ها در بعضی موارد با مقاومت زوجها در پاسخگویی مواجه شدیم. همچنین تعداد زیادی از پرسشنامه‌ها کامل تکمیل نشده بودند و مجبور به حذف آنها شدیم. توصیه می شود در پژوهش‌های آتی متغیرهای مورد پژوهش در این مطالعه، همراه با سایر متغیرهای مورد نظر متخصصان مورد بررسی قرار گیرد و نیز پژوهش‌های آزمایشی در خصوص اثر بخشی این مطالعه انجام پذیرد. همچنین از جمله محدودیت‌های پژوهش می توان گفت که نمونه مورد مطالعه از برخی جهات مانند تحصیلات، وضعیت مالی و اقتصادی تا حدودی همگن بوده است که این مساله تعمیم پذیری نتایج را در سایر افراد جامعه را دشوار می کند. با توجه به محدودیت‌های پژوهش پیشنهاد می شود این پژوهش در مناطق مختلف کشور و در شهرهای دیگر اجرا گردد تا بتوان به نتایج کلی تری دسترسی پیدا کرد.

نتیجه گیری

مطالعه نشان داد صمیمیت زوجین و جذابیت جنسی نقش واسطه ای معناداری میان اعتماد زوجین و پایداری روابط آنها ایفا می کند.

تشکر و قدردانی

از افراد شرکت کننده در مطالعه حاضر، مراکز مشاوره دولتی و خصوصی بجنورد و دادگستری محترم که در امر شناسایی و اجرای مطالعه حاضر ما را یاری نمودند، صمیمانه سپاسگزاریم. این مقاله دارای کد کمیته اخلاق IR.IAU.MSHD.REC 1396.130 از دانشگاه آزاد اسلامی واحد مشهد می باشد.

تعارض در منافع

نویسندگان اظهار می دارند هیچ گونه تعارض منافی در مورد این مقاله وجود ندارد.

REFERENCES

1. Tang CY, Curran MA. Marital commitment and perceptions of fairness in household chores. *Journal of Family Issues*. 2013;34(12):1598-622.

2. Ehrenberg MF, Robertson M, Pringle J. Attachment style and marital commitment in the context of remarriage. *Journal of Divorce & Remarriage*. 2012;53(3):204-19.
3. Manning WD, Cohen JA. Premarital cohabitation and marital dissolution: An examination of recent marriages. *Journal of Marriage and Family*. 2012;74(2):377-87.
4. Whitton SW, Stanley SM, Markman HJ, Johnson CA. Attitudes toward divorce, commitment, and divorce proneness in first marriages and remarriages. *Journal of Marriage and Family*. 2013;75(2):276-87.
5. Rhoades GK, Stanley SM, Markman HJ. A longitudinal investigation of commitment dynamics in cohabiting relationships. *Journal of Family Issues*. 2012;33(3):369-90.
6. Perry SL. A match made in heaven? Religion-based marriage decisions, marital quality, and the moderating effects of spouse's religious commitment. *Social Indicators Research*. 2015;123(1):203-25.
7. Willoughby BJ, Hall SS, Luczak HP. Marital paradigms: A conceptual framework for marital attitudes, values, and beliefs. *Journal of Family Issues*. 2015;36(2):188-211.
8. Zhang H, Tsang SK. Relative income and marital happiness among urban Chinese women: The moderating role of personal commitment. *Journal of Happiness Studies*. 2013;14(5):1575-84.
9. Fife ST, Weeks GR, Stellberg-Filbert J. Facilitating forgiveness in the treatment of infidelity: An interpersonal model. *Journal of Family Therapy*. 2013 Nov;35(4):343-67.
10. Nemeth JM, Bonomi AE, Lee MA, Ludwin JM. Sexual infidelity as trigger for intimate partner violence. *Journal of Women's Health*. 2012;21(9):942-9.
11. Liker A, Freckleton RP, Székely T. Divorce and infidelity are associated with skewed adult sex ratios in birds. *Current Biology*. 2014 4;24(8):880-4.
12. Loudová I, Janiš K, Haviger J. Infidelity as a Threatening Factor to the Existence of the Family. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*. 2013;106:1462-9.
13. Allen ES, Atkins DC. The association of divorce and extramarital sex in a representative US sample. *Journal of Family Issues*. 2012;33(11):1477-93.
14. Williams K. A socio-emotional relational framework for infidelity: The relational justice approach. *Family process*. 2011;50(4):516-28.
15. Atkins DC, Marín RA, Lo TT, Klann N, Hahlweg K. Outcomes of couples with infidelity in a community-based sample of couple therapy. *Journal of Family Psychology*. 2010;24(2):212.
16. Marín RA, Christensen A, Atkins DC. Infidelity and behavioral couple therapy: Relationship outcomes over 5 years following therapy. *Couple and Family Psychology: Research and Practice*. 2014;3(1):1.
17. Olmstead SB, Blick RW, Mills LI. Helping couples work toward the forgiveness of marital infidelity: Therapists' perspectives. *The American Journal of Family Therapy*. 2009;37(1):48-66.
18. Mattingly BA, Wilson K, Clark EM, Bequette AW, Weidler DJ. Foggy faithfulness: Relationship quality, religiosity, and the perceptions of dating infidelity scale in an adult sample. *Journal of Family Issues*. 2010;31(11):1465-80.
19. Miri N, Najafi M. The role of intimacy, loneliness, and Alexithymia in marital satisfaction prediction. *Majallah-i Dānishgāh-i Ulūm-i Pizishkī-i Qum*. 2017;11(3):66-74. [Full Text in Persian]
20. Gottman JM. What predicts divorce?: The relationship between marital processes and marital outcomes. *Psychology Press*; 2014 Mar 5.
21. Gottman JM, Driver J, Tabares A. Repair during marital conflict in newlyweds: How couples move from attack–defend to collaboration. *Journal of Family Psychotherapy*. 2015;26(2):85-108.
22. Babcock JC, Gottman JM, Ryan KD, Gottman JS. A component analysis of a brief psycho-educational couples' workshop: one-year follow-up results. *Journal of Family Therapy*. 2013;35(3):252-80.
23. Gottman JM, Silver N. The seven principles for making marriage work: A practical guide from the country's foremost relationship expert. *Harmony*; 2015 May 5.

24. David P. Wedding the Gottman and Johnson approaches into an integrated model of couple therapy. *The Family Journal*. 2015;23(4):336-45.
25. Lavner JA, Karney BR, Bradbury TN. Does couples' communication predict marital satisfaction, or does marital satisfaction predict communication?. *Journal of Marriage and Family*. 2016;78(3):680-94.
26. Bloch L, Haase CM, Levenson RW. Emotion regulation predicts marital satisfaction: More than a wives' tale. *Emotion*. 2014;14(1):130.
27. Kazemi P, Aqa Mohammadian Sher Baf H, Modarres Qaravi M, Mahram B. Effectiveness of the quality of life of couples in marital satisfaction and mental health research in clinical psychology and counseling. *Iran Res Clin Psychol Counseling*. 2012;1(2):71-87.
28. Garanzini S, Yee A, Gottman J, Gottman J, Cole C, Preciado M, Jasculca C. Results of Gottman method couples therapy with gay and lesbian couples. *Journal of marital and family therapy*. 2017;43(4):674-84.
29. Yoo H, Bartle-Haring S, Day RD, Gangamma R. Couple communication, emotional and sexual intimacy, and relationship satisfaction. *Journal of Sex & Marital Therapy*. 2014;40(4):275-93.
30. Heiman JR, Long JS, Smith SN, Fisher WA, Sand MS, Rosen RC. Sexual satisfaction and relationship happiness in midlife and older couples in five countries. *Archives of sexual behavior*. 2011;40(4):741-53.